

Praca socjalna

Praca socjalna jest świadczeniem niepieniężnym, do którego ustawodawca przywiązuje dużą wagę. Świadczy o tym nie tylko wymienienie jej na pierwszym miejscu wśród form pomocy niepieniężnej, ale także wskazanie w art.15 ustawy o pomocy społecznej, że właśnie na pracy socjalnej polega pomoc społeczna. Praca socjalna jest działalnością wykonywaną na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Prowadzona jest w celu rozwinięcia aktywności życiowej podmiotów, a także dla zapewnienia współpracy instytucji uczestniczących w zaspakajaniu potrzeb członków społeczności lokalnych. Świadczenie to jest wykonywane bez względu na dochód osoby i rodziny, z poszanowaniem praw godności jednostki i jej prawa do samostanowienia. Obecna ustawa o pomocy społecznej przewiduje możliwość świadczenia pracy socjalnej na podstawie kontraktu socjalnego. Jest to pisemna umowa zawarta z osobą ubiegającą się o pomoc. Określa ona zobowiązania i uprawnienia stron, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych osoby i rodziny. W kontrakcie dokonuje się krótkiej oceny sytuacji życiowej osoby (rodziny) i wytycza w związku z tą sytuacją określone cele. W szczególności określa się przyczyny życiowych trudności, możliwości ich pokonywania przez podmiot zainteresowany, ograniczenia i bariery środowiskowe utrudniające rozwiązanie problemów, wyznacza się również cele osobie (rodzynie), które umożliwią przezwycięzenie trudnej sytuacji. Cele te mają zostać osiągnięte poprzez konkretne działania podmiotu zainteresowanego i wspomagającego go pracownika socjalnego.

W kontrakcie socjalnym wyznacza się termin oceny założonych działań oraz sposób przekazywania ewentualnych świadczeń.

Pomaganie jest specyficzną formą relacji z innymi. W założeniu jest to działanie na korzyść drugiej osoby. Może ona przyjmować różne formy: terapii, rehabilitacji, doradztwa itp., służące poprawie funkcjonowania klienta.

Do metod pracy socjalnej należy:

- pracę z indywidualnym przypadkiem
- praca z grupą
- organizowanie społeczności lokalnej

Metoda pracy grupowej opiera się na założeniu, że grupa dzięki swym właściwościom może wpływać na jednostkę, zmieniać jej zachowania i postawy, a przez to poprawiać kształtowanie się jej stosunków z otoczeniem. Człowiek stanowi istotę społeczną, dużą część

jego życia przebiega w grupach – najpierw w rodzinie, później w grupie rówieśniczej, sąsiedzkiej, w klasie, zakładzie pracy itd. To właśnie w jej ramach przebiega proces socjalizacji. Tu kształtują się postawy, normy, wzory zachowań, poglądy dzieci, a potem osób dorosłych. Grupa może, więc wpływać na zdolność funkcjonowania jednostki w społeczeństwie bądź to w sposób pozytywny, bądź negatywny. Ludzie oceniają swoje postawy i zachowania ustosunkowując je do postaw i zachowań członków tzw. grup odniesienia.

Przy tworzeniu grupy ważne jest określenie celu i zadań grupy, struktury pozycji członków, rodzaju przywództwa, rodzaju członkostwa, charakteru więzi, gdyż to wszystko ma wpływ na funkcjonowanie grupy.

Kolejną metodą pracy socjalnej, z której korzysta pracownik socjalny jest **praca z rodziną** – odmiana pracy z indywidualnym przypadkiem. Metoda ta najkrócej mówiąc „polega na pomocy w rozwiązywaniu problemów życiowych jednostki poprzez bezpośrednie oddziaływanie pracownika socjalnego na nią i jej najbliższe otoczenie, w celu zmobilizowania sił w jednostce i odpowiedniej pomocy dla ulepszenia wzajemnego przystosowania się jednostki i jej środowiska”.

Następną metodą, jaka ma zastosowanie to **organizowanie społeczności lokalnej**. Metoda ta polega na polepszaniu sytuacji (gminy, osiedla, dzielnicy itp.) poprzez wspólne działanie przy pomocy odpowiednich badań kompleksowych. Polega ona na organizowaniu społeczności lokalnej, podobnie jak inne metody pracy socjalnej, opiera się na wiedzy socjologicznej pracowników socjalnych.

Pierwszym ze względu na skalę problemu oraz ważny wymiar społeczny jest pomoc dzieciom i młodzieży szkolnej. Priorytet ten dotyczy zwłaszcza dzieci z rodzin patologicznych, moralnie zagrożonych, nie mających odpowiednich wzorców postępowania, dzieci głodnych i niedożywionych. Wzrastająca fala przemocy, agresji i moralnego zaniedbania wśród dzieci i młodzieży powoduje, że priorytet ten nabiera szczególnej wagi. Zadania Ośrodka Pomocy Społecznej koncentrują się głównie na dziesięciu dziedzinach.

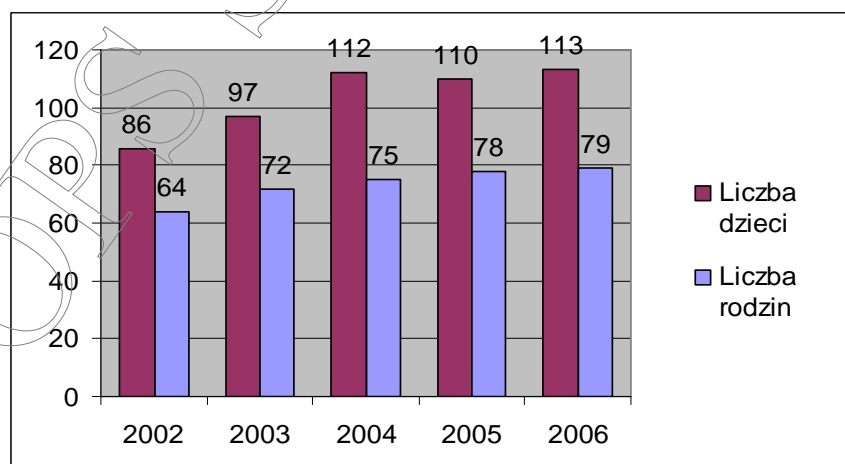
Pomoc dziecku i rodzinie

1. Organizowanie rodzinnej opieki zastępczej dla dzieci pozbawionych właściwej opieki rodziców naturalnych.

Głównym celem tego zadania jest współpraca z funkcjonującymi rodzinami zastępczymi oraz pozyskiwanie i przeszkalanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. W 2006 r. Prezydent Miasta podpisał umowę na pełnienie funkcji rodziny

zastępczej zawodowej o charakterze pogotowia rodzinnego z rodziną przeszkoloną w 2005 roku, w której umieszczonych zostało 3 dzieci. Ponadto powstało 8 nowych rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem dla 11 dzieci, 1 nowa rodzina zastępcza niespokrewniona z dzieckiem dla 1 wychowanka oraz dwoje dzieci umieszczono w istniejących już rodzinach zastępczych niespokrewnionych. W okresie sprawozdawczym rozwiązano 10 rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem z powodu usamodzielnienia się 14 wychowanków. Dwie rodziny zastępcze zostały rozwiązane postanowieniem Sądu Rejonowego – jedno dziecko wróciło do rodziny naturalnej, zaś drugie zostało umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Na dzień 31 grudnia 2006r. w Świętochłowicach funkcjonowało 79 rodzin zastępczych dla 113 dzieci, w tym 8 rodzin niespokrewnionych z dzieckiem dla 18 dzieci oraz 2 zawodowe rodziny zastępcze wielodzietne dla 8 dzieci i 1 rodzina zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego dla 3 dzieci. Na utrzymanie tych dzieci w rodzinach zastępczych przeznaczono kwotę 909 749,57 zł. Pracownik socjalny, co najmniej dwa razy w roku przeprowadzał wywiady kontrolne w miejscu zamieszkania rodzin zastępczych służąc im poradą i wsparciem w rozwiązywaniu ich codziennych problemów. W tej kwestii stale współpracował z pedagogami szkolnymi oraz kuratorami zawodowymi. Zgodnie z przepisami pracownik socjalny informował Wydział Rodzinny Sądu Rejonowego w Chorzowie o aktualnej sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych. Ponadto na zlecenie Sądu Rejonowego przeprowadził 21 wywiadów opiniujących kandydatów na rodziny zastępcze. Wartą uwagi kwestią jest wzrost liczby dzieci umieszczanych w świętochłowickich rodzinach zastępczych przez sądy rejonowe na przełomie lat 2002 – 2006. Obrazuje to poniższy wykres.

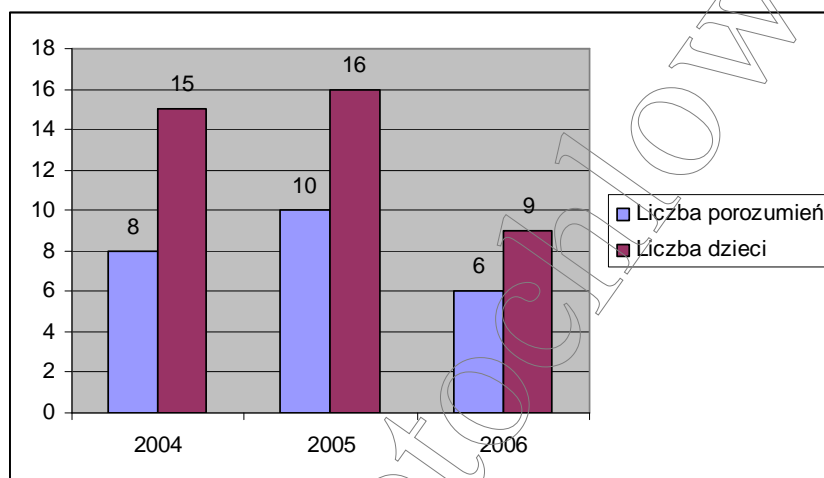
Wykres Nr 1 Liczba rodzin zastępczych w Świętochłowicach oraz liczba dzieci umieszczonych w tych rodzinach w latach 2002 – 2006

W okresie sprawozdawczym podpisanych zostało 6 porozumień międzypowiatowych

w sprawie umieszczenia 9 dzieci z terenu Świętochłowic w rodzinach zastępczych mieszkających w: Rudzie Śląskiej, Bytomiu, Chorzowie i Bielsku Białej. Na koniec roku 2006 za 27 dzieci z terenu Świętochłowic przebywających w 19 rodzinach zastępczych mieszkających w: Bytomiu, Bytowie, Bielsku Białej, Chorzowie, Chrzanowie, Cieszynie, Częstochowie, Człuchowie, Katowicach, Kłobucku, Mysłowicach, Rudzie Śląskiej i Wołowie miasto Świętochłowice poniosło koszty związane z ich utrzymaniem w wysokości 281 220,62 zł.

Wykres Nr 2 Liczba zawartych porozumień międzypowiatowych oraz liczba dzieci umieszczonych na podstawie tych porozumień w rodzinach w latach 2004 – 2006

W celu propagowania idei Rodzicielstwa Zastępczego zorganizowano w dniu 20 kwietnia konferencję związaną z XIII Edycją Ogólnopolskiej Akcji „Szukam Domu”. Honorowy patronat nad konferencją objął Prezydent Miasta Eugeniusz Moś. W programie konferencji wystąpili: Danuta Piątek – Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Świętochłowicach, Danuta Piątek – Flasz przedstawiciel Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Pomocy Dzieciom „Misja Nadziei”, ks. Piotr Brząkalik – duszpasterz trzeźwości Archidiecezji Katowickiej, Małgorzata Klecka – Wiceprzewodnicząca Śląskiego Oddziału Stowarzyszenia Zastępczego Rodzicielstwa oraz Andrzej Łabędź – Dyrektor Ośrodka Rodzin Zastępczych „SZANSA”. Wystąpili także wychowankowie Specjalnego Ośrodka Wychowawczego w przedstawieniu pt. „Tak cudownie dziś się czuję, radość ze mnie promieniuje”. Poza tym odbyła się projekcja multimedialna przedstawiająca codzienne życie rodzin zastępczych, a w przerwie konferencji można było obejrzeć ekspozycję prac plastycznych wykonanych przez wychowanków rodzin zastępczych – „Moja nowa rodzina”. Patronat medialny nad konferencją objęła ŚTM. Konferencja ta miała na celu przybliżenie i rozpropagowanie społeczeństwu idei rodzicielstwa zastępczego.

W roku sprawozdawczym kontynuowane były spotkania dla niespokrewnionych rodzin zastępczych. W zajęciach stale uczestniczyli członkowie 9 rodzin oraz małżonkowie prowadzący Rodzinny Dom Dziecka. Spotkania te miały charakter grupy wsparcia w czasie, której prowadzona była mikroedukacja na tematy zgłoszone przez jej członków. Poruszone zostały problemy związane z wychowywaniem dzieci odrzuconych, osamotnionych oraz problemy dotyczące rodzin je przyjmujących. W celu uatrakcyjnienia grupy i jej większej konsolidacji, zorganizowano dla jej członków wraz z dziećmi następujące imprezy oraz spotkania:

- Zabawę karnawałową dla dorosłych – luty 2006 r.
- Spotkanie z przedstawicielami Chrześcijańskiego Stowarzyszenia „Misja Nadziei” – p. Danutą Flasz-Płatek i p. Leszkiem Drozdowskim – kwiecień 2006 r.
- Spotkanie świąteczno – noworoczne – grudzień 2006 r.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom członków grupy wsparcia pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej podjęli starania, aby pozyskać środki finansowe na zorganizowanie dla nich szkolenia wyjazdowego, które odbyło się w ramach finansowanego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej programu „Lepiej w rodzinie”. W dniu 25 i 26 listopada do Szczyrku wyjechało 14 osób dorosłych oraz 36 dzieci (8 rodzin). Wraz z grupą rodzin wyjechała również psycholog zatrudniony w OPS, mająca nadzorować realizację projektu. Ze strony organizatora tj. Ośrodka Rodzin Zastępczych „SZANSA” w Bytomiu uczestniczyło w wyjeździe szkoleniowym 4 instruktorów. W trakcie pobytu w Szczyrku odbyły się zajęcia warsztatowe w trzech blokach. Pierwszy blok przeznaczony był dla wszystkich uczestników i miał na celu integrację grupy, usprawnienie komunikacji i wymianę doświadczeń. W drugim bloku były prowadzone odrębne zajęcia dla rodziców i odrębne dla wychowanków. Dorośli podejmowali temat negatywizmu szkolnego, postępowania z dziećmi z zaburzeniami

w zachowaniu oraz wypalenia zawodowego. Dzieci podzielono na dwie grupy wiekowe i metodami dostosowanymi do ich możliwości prowadzono zajęcia na temat budowania poczucia własnej wartości. W drugim dniu wyjazdu odbył się trzeci, wspólny blok warsztatowy, którego tematem było uświadamianie sobie mocnych stron członków rodziny, tworzenie rodzinnych planów na przyszłość oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu.

2. Umieszczanie małoletnich dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i innych

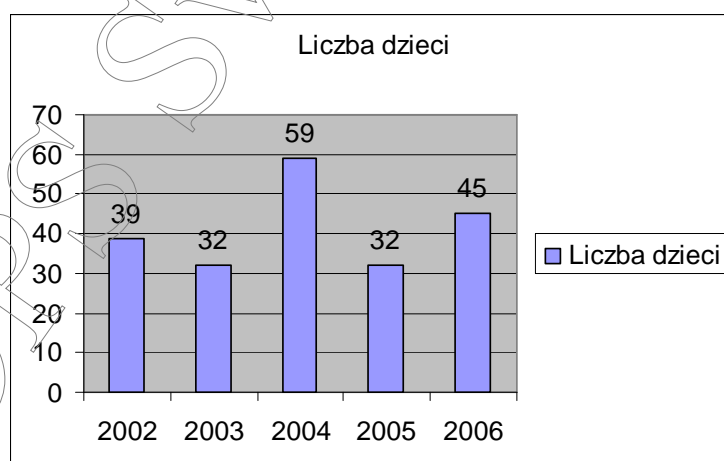
Zgodnie z art. 19 pkt. 4 ustawy o pomocy społecznej zadaniem własnym Miasta na prawach powiatu jest zapewnienie opieki i wychowania dzieciom całkowicie lub częściowo pozbawionym opieki rodziców. W związku z tym, iż na terenie Świętochłowic funkcjonuje tylko jeden Rodzinny Dom Dziecka, w celu realizowania postanowień Sądu Rejonowego poszukiwane były miejsca w placówkach opiekuńczo-wychowawczych bądź specjalnych ośrodkach wychowawczych na terenie województwa. W 2006 roku w placówkach opiekuńczo-wychowawczych zostało umieszczonych 19 dzieci, zaś w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych 17 dzieci. Ponadto realizowane były postanowienia Sądu Rejonowego dotyczące umieszczeń małoletnich w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych (są to dawne placówki resocjalizacyjne obecnie funkcjonujące w systemie oświatowym). W tym celu wprowadzono dane 14 nieletnich do Centralnego Systemu Kierowania, zaś po uzyskaniu wskazania ośrodka przez Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno – Pedagogicznej w Warszawie i wydaniu stosownego skierowania podpisanego przez Prezydenta Miasta doprowadzono 11 nieletnich do młodzieżowych ośrodków wychowawczych w: Nysie (6 styczeń) Herbach (22 luty), Łodzi (25 kwiecień), Krakowie (26 kwiecień), Herbach (18 maj), Jaworzu (22 maj), Krupskim Młynie (6 wrzesień), Skawinie k. Krakowa (8 wrzesień), Wrocławiu (13 wrzesień), Radzionkowie (8 grudzień) i Sadkach w woj. Kujawsko-pomorskim (12 grudzień). W celu realizacji tego

zadania współpracowano z funkcjonariuszami Policji lub Straży Miejskiej, gdyż ze względu na wysoki stopień demoralizacji tych nieletnich niezbędna była ich asysta.

Od roku 2004 miasto, z którego pochodzi dziecko umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej ponosi wydatki na jego utrzymanie w wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania dziecka w tej placówce. W związku z tym w 2006 r. podpisanych zostało 19 porozumień. W okresie sprawozdawczym Miasto Świętochłowice wydatkowało kwotę 844 755 zł za pobyt 45 dzieci w 9 placówkach opiekuńczo-wychowawczych, w których koszt pobytu dziecka oscylował od 1861,70 zł do 2 628,05 zł miesięcznie. W przeciągu roku 11 dzieci opuściło te placówki, z czego 4 dzieci przekazano do adopcji, 3 wróciło do rodziny naturalnej, 1 umieszczono w rodzinie zastępczej, 1 przeniesiono do Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego a 2 do Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego. Na dzień 31.12.2006r. w różnego typu placówkach opieki całkowitej przebywało 146 dzieci, z czego w placówkach opiekuńczo-wychowawczych przebywało 34 dzieci, zaś 7 w Rodzinnym Domu Dziecka.

Uzyskanie skierowania do placówki opiekuńczo-wychowawczej stwarza coraz większe problemy. Jest to związane z wewnętrzną polityką powiatów na terenie, których mieszczą się takie placówki oraz z powszechnie wprowadzaną standaryzacją placówek. Standaryzacja ta wiąże się głównie ze zmniejszaniem liczby dzieci w placówce. Należy także zwrócić uwagę na fakt, że wzrasta liczba dzieci do umieszczenia w placówkach. Obrazuje to poniższy wykres:

Wykres Nr 3 Liczba dzieci umieszczanych na podstawie postanowienia sądu w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i innych placówkach opieki całkowitej w latach 2002 – 2006

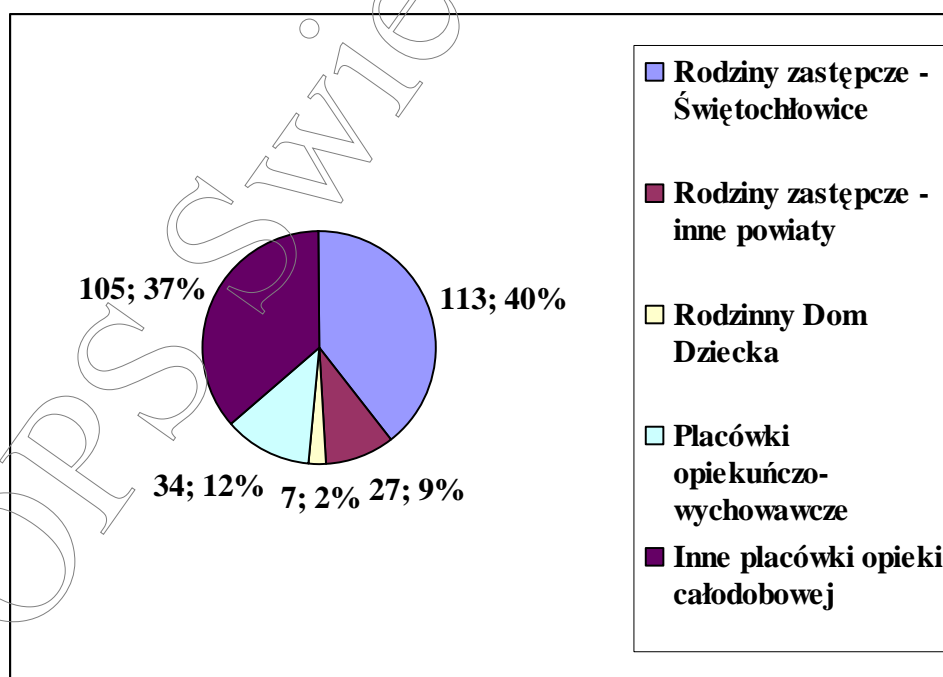
3. Obsługa merytoryczna Rodzinnego Domu Dziecka Nr 1 w Świętochłowicach

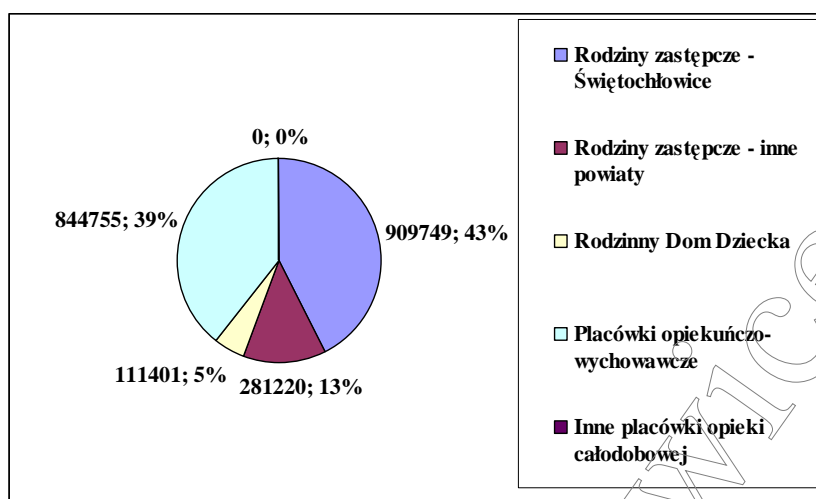
Od 1.07.2003r. w Świętochłowicach funkcjonuje placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego tj. Rodzinny Dom Dziecka Nr 1, który dysponował w 2006r. 7 miejscami.

W okresie sprawozdawczym w związku z uzyskaniem pełnoletności i rozpoczęciem procesu usamodzielniania 2 wychowanków opuściło Rodzinny Dom Dziecka. Na ich miejsce w miesiącu październiku umieszczono 2 nowych dzieci. Na dzień 31 grudnia 2006 r. w placówce rodzinnej przebywało 7 wychowanków w wieku od 9 lat do 19 lat. W celu opracowania i realizacji indywidualnych planów pracy z dzieckiem oraz prowadzenia okresowej oceny sytuacji dziecka Dyrektor Domu stale współpracował z pracownikami Ośrodka Adopcyjno – Opiekuńczego TPD w Katowicach oraz Ośrodka Pomocy Społecznej w Świętochłowicach. Prowadzona była również terapia psychologiczna małoletnich wychowanków przez psychologa zatrudnionego w Ośrodku Pomocy Społecznej. Na utrzymanie tej placówki wydatkowano w 2006 r. kwotę 111 401 zł. Średni koszt utrzymania dzieci w Rodzinnym Domu Dziecka wynosił 1 450,92 zł i był znacznie niższy od średniego kosztu utrzymania dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, w których przebywają dzieci z terenu Świętochłowic.

Porównanie kosztów, jakie ponosi miasto Świętochłowice w związku z realizowaniem postanowień sądów rejonowych i umieszczaniem dzieci w rodzinach zastępczych, Rodzinnym Domu Dziecka lub placówkach opiekuńczo-wychowawczych przedstawiają dwa poniższe wykresy.

Wykres Nr 4 Liczba dzieci umieszczanych na podstawie postanowienia sądu w poszczególnych formach opieki całkowitej w 2006r.

4. Usamodzielnianie wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Do zadań z zakresu pomocy społecznej należy również usamodzielnianie pełnoletnich wychowanków opuszczających rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo-wychowawcze, domy pomocy społecznej, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, schroniska dla nieletnich i zakłady poprawcze. Na miesiąc przed osiągnięciem 18 roku życia przez wychowanków placówek lub rodzin zastępczych opracowane zostały Indywidualne Programy Usamodzielnienia. W minionym roku 18 wychowanków rodzin zastępczych i 10 wychowanków placówek rozpoczęło proces usamodzielniania, z czego naukę kontynuowało 13 wychowanków rodzin zastępczych i 7 wychowanków placówek. W przeciągu roku 2006 z pomocy pieniężnej na kontynuację nauki korzystało 52 wychowanków rodzin zastępczych, 12 wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych, 7 wychowanków specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, 5 wychowanków młodzieżowych ośrodków wychowawczych oraz 1 wychowanek zakładu poprawczego. Zgodnie z przepisami prawa 5 wychowanków rodzin zastępczych i 5 wychowanków placówek otrzymało pomoc rzeczową, dzięki której zostały wyremontowane, przyznane im mieszkania bądź wyposażono ich w sprzęt gospodarstwa domowego lub meble. Ponadto 1 wychowankowi rodziny zastępczej i 2 wychowankom placówek przyznano jednorazową pomoc na usamodzielnienie, która przysługuje po zakończeniu nauki. Prowadzona była również praca socjalna z wszystkimi wychowankami, także tymi, którzy już nie pobierają świadczeń pieniężnych, lecz wymagają monitorowania. W tej kwestii prowadzona była stała współpraca ze szkołami w celu kontroli prawidłowej realizacji planu usamodzielniania wychowanków oraz współpraca z Działem Mieszkaniowym

MZBM w temacie opiniowania wniosków wychowanków o przydzielenie mieszkania. Koszt, który poniosło Miasto Świętochłowiec w związku z procesem usamodzielniania wychowanków rodzin zastępczych to kwota 203 259,72 zł, zaś wychowanków placówek 106 280,31 zł.

5. Praca socjalna oraz przeprowadzanie wywiadów środowiskowych u rodziców naturalnych dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych lub placówkach opiekuńczo - wychowawczych.

Zgodnie z zadaniami nałożonymi przez ustawę na Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzone było poradnictwo i praca socjalna z rodzicami dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i rodzinach zastępczych. Praca ta polegała na mobilizowaniu ich do poprawienia swojej sytuacji i ewentualne ubieganie się o powrót dziecka do domu rodzinnego. Aktywizowano ich do realizacji następujących zadań:

- dbanie o czystość mieszkania (kontrolowanie stanu higienicznego mieszkania),
- opłacanie regularne opłat lub ubieganie się o dodatek mieszkaniowy (pomoc w jego złożeniu),
- poszukiwanie pracy (pomoc w pisaniu podania do pracy, życiorysu),
- podjęcie terapii odwykowej (rozmowy, w ostateczności pisanie wniosku do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych).

Na polecenie sądów rejonowych sporządzono kwartalne sprawozdania z pracy z 5 rodzinami naturalnymi. Ponadto pracownik socjalny organizował i uczestniczył w spotkaniach wychowanków Rodzinnego Domu Dziecka, bądź rodzin zastępczych z rodzicami naturalnymi organizowanymi w świetlicy Domu Złotej Jesieni lub Środowiskowego Domu Samopomocy.

Ustawowym obowiązkiem rodziców naturalnych dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych lub placówkach opiekuńczo-wychowawczych, jest ponoszenie odpłatności za ten pobyt. W celu ustalenia powyższej odpłatności przeprowadzono wywiady środowiskowe u 112 rodzin i wysłano 138 pism do takich instytucji jak: Centralne Biuro Adresowe, Wydziały Ewidencji Ludności, jednostek pomocy społecznej na terenie całego kraju, Urzędu Skarbowego, Powiatowego Urzędu Pracy, ZUS, komorników i sądów. Na zlecenie innych powiatów wykonano 49 wywiadów w celu ustalenia powyższej odpłatności. W 2006r. Ośrodek Pomocy Społecznej wydał 148 decyzji administracyjnych w sprawie ustalenia odpłatności dla rodziców, lub opiekunów prawnych dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych lub rodzinach zastępczych. Na 28 osób nałożono odpłatność do

wysokości kosztów utrzymania tego dziecka w placówce lub do wysokości miesięcznej pomocy pieniężnej na utrzymanie dziecka w rodzinie zastępczej. Korzystając z przepisów Uchwały Rady Miasta Nr XXI/163/2004 z dnia 2.06.2004r. w sprawie warunków częściowego lub całkowitego zwalniania z opłat za pobyt dziecka oraz pełnoletniego wychowanka w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo – wychowawczej, biorąc pod uwagę sytuację rodzinną, zdrowotną, dochodową i majątkową tych osób, 19 osób częściowo zwolniono, zaś 88 osób całkowicie zwolniono z w/wym. odpłatności. W przypadku 13 osób odstąpiono od ustalenia odpłatności, gdyż płaciły one alimenty na te dzieci. Z tytułu realizacji niniejszych decyzji na konto Ośrodka Pomocy Społecznej w 2006 r. wpłynęło 2240 zł. W związku z nie realizowaniem obowiązku odpłatności, na mocy art. 104 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej Ośrodek wystosował 25 wniosków do Urzędu Skarbowego w sprawie wszczęcia egzekucji administracyjnej. Ponadto Prezydent Miasta działając na mocy pkt. 2 ppkt. 4 Uchwały Nr XXXI/249/2001 Rady Miejskiej w Świętochłowicach z dnia 04.04.2001r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu umarzania, odraczania lub rozkładania na raty spłat należności pieniężnych gminnych jednostek organizacyjnych, do których nie stosuje się przepisów ustawy - Ordynacji Podatkowej wyraził zgodę na umorzenie jednemu z rodziców naliczonej odpłatności za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej za okres od 1.05.2005 do 30.04.2006r. w wysokości 7 780,80 zł.

6. Prowadzenie świetlicy socjoterapeutycznej

Do głównych zadań świetlicy należy prowadzenie socjalizacji i wychowania dzieci z rodzin problemowych bez oderwania ich od naturalnego środowiska. W roku 2006 w jej ramach prowadzone były zajęcia socjoterapeutyczne dla dzieci w dwóch 15 osobowych grupach wiekowych: 7 – 11 lat i 12 – 14 lat. Odbywały się one od poniedziałku do czwartku w godzinach popołudniowych tj. od 15³⁰ do 18³⁰. Z tej formy terapii w 2006 r. skorzystało 40 dzieci. Ponadto kontynuowany był program „Puchacz Albert”, polegający na prowadzeniu dopołudniowych indywidualnych zajęć kompensacyjno – wyrównawczych, umożliwiających dzieciom wyrównywanie braków w nauce. Zajęcia te prowadzone były od poniedziałku do piątku w godz. od 7⁰⁰ do 15⁰⁰. Z programu „Puchacz Albert” stale korzystało ok. 47 dzieci. W swych założeniach świetlica miała obowiązek objęcia wsparciem zarówno dzieci jak i ich rodziców, w związku z tym pracownik socjalny świetlicy odwiedzał rodziców w celu wypracowania wspólnych metod pracy z ich dziećmi. Ponadto rodzice uczestniczyli w organizowanych w świetlicy imprezach okolicznościowych.

Dzieci z świetlicy obejmowały stałym patronatem pomnik Powstańców Śląskich przy

ul. Cmentarnej. Z okazji świąt narodowych oraz świąt kościelnych sprzątały i dekorowały pomnik. Świetlica współpracowała z MDK, CKŚ, CEL oraz OSiR „Skałka”. Na stałe zagościła już w życiu świetlicy Fundacja PROVENTUS, która zaprosiła wychowanków świetlicy na przedstawienie „Czarnoksiężnik z Oz” z okazji Dnia Dziecka (1 czerwca) oraz na przedstawienie „Pan Plamka i jego kot” z okazji Mikołaja (15 grudnia). Ponadto 11 maja i 26 października odbyły się szkolenia przeprowadzone przez Fundację na temat bezpieczeństwa w ruchu drogowym i udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.

W czasie ferii zimowych oraz wakacji letnich zajęcia w świetlicy odbywały się w godzinach rannych (9.00 – 13.00). Aby uatrakcyjnić pobyt dzieciom w placówce zorganizowano wyjścia na kulig w OSiR Skałka, do ZOO, Wesołego Miasteczka, Skansenu, Figlolandu, na Salę zabaw „Urwis” w Nowym Bytomiu, do Sinema City, na baseny w Rudzie Śląskiej, na Bugli, w Załężu oraz na Fali. Wychowankowie uczestniczyli również w całonocnych wycieczkach organizowanych przez OSiR Skałka do Aqua Parku w Tarnowskich Górach, do Zielonej, na Górę św. Anny i do zamku w Mosznej. Ponadto zajęcia odbywały się również na sali gimnastycznej Szkoły Salezjańskiej, w MDK, CKŚ „Grotta” oraz w CEL – u. W dniu 04 listopada odbyła się zorganizowana w ramach projektu „Lepiej w rodzinie” wycieczka do Leśnego Parku Atrakcji w Ustroniu oraz na Równicę. Ponadto w ciągu roku zorganizowano następujące uroczystości:

- Bal Karnawałowy – 15 lutego
- Zabawę Walentynkową – 16 lutego
- Śniadanie Wielkanocne – 12 kwietnia
- Dzień Matki – 30 maja
- Wyjazd do Wesołego Miasteczka z okazji Dnia Dziecka – 13 czerwca
- Ognisko z okazji zakończenia roku szkolnego – 30 czerwca
- Zabawa Andrzejkowa – 29 i 30 listopada
- Odwiedziny św. Mikołaja zorganizowane przez Klub – 6 grudnia
- Wieczera Wigilijna z Jasełkami dla dzieci, ich rodziców oraz wolontariuszy

7. Prowadzenie Klubu Młodzieżowego „DZIUPLA”

Młodzieżowy Klub powstał pod koniec 2005 roku dzięki środkom finansowym pochodzącym z Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Na początku roku, ze względu na remont pomieszczeń dla Klubu, spotkania z młodzieżą odbywały się w Domu Sportu. Tam poprzez gry i zabawy zawiązywała się grupa. 27 stycznia

odbyło się zebranie organizacyjne z rodzicami młodzieży w Domu Sportu, zaś po feriiach zimowych 13 lutego rozpoczęły się zajęcia w wyremontowanych pomieszczeniach Klubu w Domu Kultury „Grotta”. Młodzież samodzielnie skręcała i ustawiała meble, porządkowała i sprzątała sale, malowała stare meble, składała i podłączała sprzęt RTV. W trakcie zajęć grupa ustaliła i zapisała regulamin Klubu. W okresie sprawozdawczym do klubu uczęszczało na zajęcia 13 osób, młodzieży w wieku od 15 do 18 lat. Zajęcia wychowawczo-dydaktyczne w Klubie odbywały się codziennie w godzinach od 14⁰⁰ do 19⁰⁰. Zajęcia prowadził wychowawca – pedagog, a raz tygodniu uczestniczył w nich psycholog. Pracę kadry wspomagało 3 wolontariuszy (na zajęciach był zwykle 1 wolontariusz).

Prowadzone zajęcia dydaktyczne polegały na pomocy w odrabianiu zadań domowych, ćwiczeniach koncentracji, pamięci i spostrzegawczości, pracy z komputerem i Internetem (tworzenie własnej strony internetowej), rozmowach na interesujące młodzież tematy. Ponadto prowadzone były zajęcia wychowawcze mające na celu budowanie wzajemnego zaufania, uczenia empatii, inicjatywy i twórczego myślenia oraz cierpliwości, uwrażliwienia na pracę zespołową. W ramach uczenia odpowiedzialności za własne otoczenie oraz treningu czystości młodzież samodzielnie utrzymywała czystość w pomieszczeniach Klubu. Wprowadzono także zajęcia profilaktyczne o tematyce uzależnienia od alkoholu i narkotyków. W celu poprawienia kondycji i kształtowania postawy sportowej młodzieży średnio, co dwa tygodnie zajęcia odbywały się w Domu Sportu w Lipinach. Prowadzone były także zajęcia plastyczne i taneczne. Ponadto wychowankowie Klubu brali czynny udział w organizowaniu XIII konferencji „Szukam Domu” (przygotowanie wystroju sali) oraz w XXI Wojewódzkich Igrzyskach Olimpijskich Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej (jako wolontariusze). Z okazji Dnia Seniora młodzież przygotowała występy i podarunki dla pensjonariuszy Domu Złotej Jesieni. W czasie wakacji zimowych i letnich zajęcia

prowadzone były w godzinach popołudniowych. Wychowankowie wyjeżdżali do ZOO, na kępielnię, do kina Ciemna City, do kina IMAX, do stadniny koni w Rudzie Śląskiej - Goduli oraz na wycieczki organizowane przez OSiR Skałka do Aqua Parku w Tarnowskich Górach, do Zielonej, Ogrodzieńca, na Pustynię Błędowską i do Żywca. Ponadto w Klubie zorganizowano następujące imprezy:

- 28 luty – dyskoteka dla młodzieży z okazji ostatków
- 08 marzec – Dzień Kobiet
- 10 marzec – wyjazd do Śląskiego Teatru Tańca w Bytomiu
- 22 marzec – spotkanie w Klubie z Prezydentem Miasta Eugeniuszem Mosiem
- 12 kwiecień – Śniadanie Wielkanocne
- 16 maj – dyskoteka dla uczestników
- 30 maj – wspólne świętowanie 18 urodzin jednej z wychowanek
- 13 czerwca – Dzień Dziecka – wyjazd do Wesołego Miasteczka
- 30 czerwiec – zakończenie roku szkolnego – ognisko na terenie SP Nr 19
- 07 i 08 październik – wycieczka integracyjna do Wisły
- 30 październik – zabawa halloweenowa
- 04 listopad – wycieczka do Leśnego Parku Atrakcji w Ustroniu oraz na Równicę
- 30 listopad – zabawa Andrzejkowa
- 06 grudzień – zabawa Mikołajkowa dla dzieci ze Świetlicy
- 20 grudzień – spotkanie opłatkowe dla wychowanków klubu, ich wychowawców i gości.

Wychowawca Klubu została zakwalifikowana do udziału w szkoleniu dotyczącym tworzenia gminnej strategii przeciwdziałania narkomanii. Ponadto w okresie sprawozdawczym kadra Klubu i Świetlicy brała udział w następujących szkoleniach:

- „Rola placówek resocjalizacyjnych i socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży

w rozwiązywaniu problemów narkotykowych”, które odbywało się w Zabrzeńskim Stowarzyszeniu na Rzecz Profilaktyki i Pomocy Rodzinie „Droga”,

- „Socjoterapia w Oświacie” – seminarium zorganizowane przez Urząd Wojewódzki,
- „Trudny orzech do zgryzienia” – zorganizowane przez Biuro Spraw Społecznych.

8. Realizacja programu „Starszy Przyjaciel” oraz pozyskiwanie wolontariuszy dla świetlicy socjoterapeutycznej.

Głównym założeniem programu była pomoc dzieciom z rodzin niewydolnych wychowawczo lub będących w trudnych sytuacjach życiowych (np. śmierć jednego z rodziców, kalectwo, upośledzenie itp.) w przezwyciężaniu ich problemów edukacyjnych i emocjonalnych. Starszy Przyjaciel swoją postawą modelował zachowanie swojego podopiecznego. W celu pozyskania nowych kandydatów kontynuowana była współpraca z Kołem Wolontariuszy „ISKRA” działającym przy Zespole Szkół Technicznych w Chorzowie oraz rozwieszano stosowne plakaty na Wydziale Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Śląskiego. W celu przygotowania kandydatów do realizacji tego Programu przeprowadzono w dniach 26 – 28 czerwca oraz 22 – 24 listopada szkolenie dla 9 wolontariuszy. Po przeszkoleniu część wolontariuszy nie zdecydowała się na samodzielną pracę z dzieckiem i podjęła pracę na świetlicy socjoterapeutycznej zaś 5 wolontariuszy sprawowało bezpośrednią opiekę nad 7 dziećmi. Każdy z wolontariuszy miał możliwość na bieżąco korzystania z pomocy merytorycznej pedagoga odpowiedzialnego za koordynowanie programu.

9. Pomoc psychologiczna dla wychowanków świetlicy socjoterapeutycznej, rodzin zastępczych oraz pozostałych klientów OPS.

Psycholodzy zatrudnieni w świetlicy socjoterapeutycznej oraz klubie młodzieżowym zgodnie z planem pracy współpracownicy w zajęciach grup socjoterapeutycznych w obydwu placówkach oraz prowadzili poradnictwo psychologiczne. Udzielili 384 porad, dla 83 osób. Poradnictwo to obejmowało:

- Diagnozowanie dzieci zakwalifikowanych do świetlicy.
- Prowadzenie terapii indywidualnej dla wychowanków świetlicy i klubu oraz wychowanków rodzin zastępczych.
- Prowadzenie indywidualnego poradnictwa dla rodziców dzieci objętych terapią.
- Pomoc psychologiczna w sytuacjach kryzysowych dla wszystkich klientów Ośrodka.

10. Organizacja kolonii, Dnia Dziecka, Mikołaja oraz świąt.

W kwietniu Ośrodek Pomocy Społecznej zorganizował spotkanie Wielkanocne wraz z wydawaniem paczek okolicznościowych dla 1390 najuboższych dzieci naszego miasta

Również w dniu 01.06.2006 r. Ośrodek Pomocy Społecznej zorganizował, pod Patronatem Prezydenta Miasta, Dzień Dziecka dla 1400 najuboższych dzieci z terenu naszego miasta. Chcąc umilić ten wyjątkowy dzień przygotowaliśmy wiele atrakcji. Na uwagę z całą pewnością zasługuje fakt pozyskania znacznej ilości sponsorów, którzy przekazali poczęstunek i słodycze. W akcję włączyła się policja i straż pożarna umożliwiając dzieciom zapoznanie się ze swoim sprzętem i pojazdami samochodowymi. Część dzieci mogła skorzystać z darmowej przejażdżki zaprzęgiem konnym. Dodatkowych atrakcji zapewnił kierowca rajdowy ze Świętochłowic, który przewoził dzieci swoim samochodem.

OPS ze swej strony zadbał o oprawę muzyczną w wykonaniu zespołu „ASIA” z solistką Panią Joanną Rocznik. Zamówiliśmy dmuchany zamek, w którym najmłodsze dzieci mogły atrakcyjnie spędzić czas. Zakupiliśmy balony, które rozdawane były przez dziewczynki przebrane za pajace. Każde dziecko zostało poczęstowane ciastem, sokiem i czekoladą. Dodatkowo zostały obdarowane słodyczkami uzyskanymi od darczyńców.

Dzieci uczestniczyły w licznych konkursach i zawodach sportowych, gdzie zwycięscy otrzymywali atrakcyjne nagrody.

Każde dziecko, które w tym dniu przyszło na organizowany przez Ośrodek festyn otrzymało poczęstunek i upominek.

Dzieci mają także zapewniony wypoczynek oraz opiekę i dożywianie w okresie letnim, gdzie z dożywiania w szkołach skorzystało ogółem 800 dzieci w formie półkolonii organizowanych rotacyjnie przez szkoły.

Ośrodek Pomocy Społecznej w miesiącu lipcu wysłał 22 dzieci na kolonie do Holandii. Dodatkowo, jak co roku dzieci uczestniczyły w koloniach uzyskanych dzięki Kuratorium Oświaty w Katowicach w liczbie:

Kolonie w Zarzeczcu - dwoje dzieci

Kolonie w Borowianach - dwoje dzieci

Kolonie w Pietrzykowicach - dwadzieścia czworo dzieci

Kolonie w Pozezdrzu dziewięcioro dzieci

Dofinansowaliśmy do wyżywienia uczestników obozu zorganizowanego przez ZHP Chorzów.

Ochronka Parafii p.w. św. Piotra i Pawła wysłała 20 dzieci na kolonie do Holandii.

Ochronka w Lipinach z powodu trwającego remontu, a co za tym idzie braku finansów nie organizowała ani kolonii ani półkolonii.

Ochronka z Chropaczowa zorganizowała kolonie w miesiącu sierpniu dla 100 dzieci, uczniów szkoły podstawowej. Czwórka dzieci wyjechała do Holandii. Przez cały rok dzieci wyjeżdżają do sanatorium w Kamieńcu. Miesięcznie ok. 10-20 dzieci.

Ochronka Parafii p.w. św. Józefa zorganizowała kolonie dla 35 dzieci w Zakopanym.

Polski Czerwony Krzyż zorganizował kolonie dla 40 dzieci w Zwardoniu.

Towarzystwo Przyjaźni Dzieci zapewnił kolonie dla 275 dzieci - 4 turnusy w Kaletach oraz 1 turnus w Soli.

Współpracujemy także z Pozarządowymi Organizacjami Pożytku Publicznego dzięki czemu dzieci mogły skorzystać z bezpłatnej wyprawki dla pierwszoklasisty.

W miesiącu grudniu został zorganizowany Mikołaj dla 1400 najbiedniejszych dzieci z naszego miasta. Impreza odbyła się na terenie OSiR „Skałka”. Całość poprowadził zespół muzyczny organizując dla dzieci zabawy oraz konkursy. Każde zaproszone dziecko zostało obdarowane paczką świąteczną.

Bezdomność

W ramach ustawowego obowiązku zapewnienia schronienia na zimę dla bezdomnych mieszkańców naszego miasta, w okresie zimowym Ośrodek Pomocy Społecznej udzielił schronienia 32 osobom bezdomnym posiadającym stały meldunek na terenie naszego miasta. Osoby te zostały umieszczone w następujących punktach:

- 10 osób w noclegowni „Odnowa” przy ulicy Wojska Polskiego 83
- 7 osób w Punkcie Noclegowym Domu Złotej Jesieni przy ulicy Imieli 12
- 13 osób w Punkcie Noclegowym Środowiskowego Domu Samopomocy przy ulicy

Karpackiej 3

- 2 rodziny w Punkcie Interwencji Kryzysowej w Środowiskowym Domu Samopomocy przy ulicy Karpackiej 3.

Jedną z przyczyn bezdomności mieszkańców naszego miasta jest likwidacja dużych zakładów pracy co pociągnęło za sobą falę bezrobocia a także likwidację hoteli robotniczych, gdzie mieszkała znaczna część ludności napływowej. Wraz z bankructwem zakładów pracy utracili swoje miejsce pracy i zasilili szeregi osób bezrobotnych.

Obecnie ze względu na brak pracy i brak perspektyw jej otrzymania pojawia się problem z uzyskaniem mieszkania. Problem osób bezdomnych dodatkowo potęguje fakt nadużywania alkoholu a tym samym spychanie na margines społeczny. Program przeciwdziałania bezdomności to priorytet tutaj. Ośrodka. Kontrakty socjalne spisywane z każdą osobą bezdomną są jednym z narzędzi pracy socjalnej. Pracownik socjalny wraz z osobą bezdomną zawierając kontrakt zobowiązuje zarówno siebie jak i osobę bezdomną do podjęcia ściśle określonych działań , co w większości przypadków kończy się sukcesem i znalezieniem mieszkania przez osobę bezdomną. Jednak bardzo szybko to miejsce zapełnia następna osoba bezdomna. Zjawisko w większości dotyczy samotnych mężczyzn co może świadczyć o mniejszym przystosowaniu społecznym i mniejszej zaradności życiowej.